

SİRKÜLER
Sayı: 2009/168

İstanbul,14.12.2009
Ref: 4/168

Konu:

31.12.2009 TARİHİNDE ZAMANAŞIMINA UĞRAYACAK OLAN 2004 TAKVİM YILINA İLİŞKİN BULUNAN MATRAH FARKLARINDA 5811 SAYILI KANUN (VARLIK BARIŞI) HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA DAİR İÇ GENELGE YAYINLANMIŞTIR

31/12/2009 tarihinde zamanaşımına uğrayacak 2004 takvim yılına ilişkin olarak bulunan matrah farklarından, 5811 Sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarların mahsup edilmesinin gerekmesi halinde, bu Kanunda yer alan Türkiye'ye transfer etme, sermayeye ekleme ve vadesinde ödeme şartlarının önem arz etmesi nedeniyle ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek ve uygulama birliğini sağlamak üzere 09.12.2009 tarihli, 2009/2 Seri No.lı 5811 Sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun İç Genelgesi yayınlanmıştır.

2004 takvim yılına ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarında mahsup uygulaması

2004 takvim yılına ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarından, 5811 sayılı Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarların mahsup edilmesinin gerekmesi halinde, söz konusu döneme ilişkin olarak düzenlenecek vergi inceleme raporlarında, öncelikle hakkında inceleme yapılan mükelleflerce 5811 sayılı Kanun kapsamında bildirim veya beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, yerine getirilmesi 31/12/2009 tarihi sonrasına sarkan,

- Bildirilen veya beyan edilen yurt dışı varlıkların Türkiye'ye transfer edilmesi,
- Beyan edilen yurt içi varlıklara ait fon hesabının sermayeye eklenmesi ile
- Bildirim veya beyanlar üzerine tarh edilen vergilerin vadesinde ödenmesi

şartları dışında, mahsup uygulaması için gerekli olan diğer şartların sağlanıp sağlanmadığı hususları da tespit edilecektir.

2004 hesap dönemine ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarından anılan Kanun kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıkların mahsubu için gerekli olan söz konusu **şartların 31/12/2009 tarihi itibarıyla yerine getirilememiş olması halinde**, bu şartlar gerçekleşmeden mahsup işleminin yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, 2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarında önerilen matrah farkları üzerinden, **31/12/2009 tarihine kadar bahse konu şartları gerçekleştirilmeyecek mükellefler hakkında 5811 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın** ilgili vergi dairesince gerekli tarhiyatların yapılarak vergilerin tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

Yapılan tarhiyatlara ilişkin vergilerin kesinleşmesi durumunda mahsup işlemi

2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, vergi dairelerince herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın tarh edilen vergilerin kesinleşmesi halinde,

- Anılan Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirilen veya beyan edilen yurt dışı varlıkların süresi içinde Türkiye'ye transfer edilmesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi,
- Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca beyan edilen varlıklara ilişkin özel fon hesabına alınan tutarların altı ay içinde sermayeye ilave edilmesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi

şartlarının gerçekleşmesine bağlı olarak 31/12/2009 tarihinden önce yapılan tarhiyatlar üzerine tarh edilen vergilerin 5811 sayılı Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarlara isabet eden kısmı, Vergi Usul Kanununun 126 ncı maddesinin (a) bendinde yer alan süre içinde ilgili vergi dairelerince anılan Kanunun düzeltme hükümlerine göre düzeltilecektir.

Tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerde mahsup işlemi

2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, 3/2/1999 tarihli ve 23600 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mükelleflere tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunup bulunmadığı sorulmayacak ve tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunmaya davet edilmeyecek olup şartların sağlanamaması nedeniyle herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın ilgili vergi dairelerince gerekli tarhiyatlar yapılacaktır.

Mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartların gerçekleşmesi durumunda 31/12/2009 tarihinden önce yapılan tarhiyatlar üzerine tarh edilen vergilerin 5811 sayılı Kanun uyarınca beyan edilen tutarlara isabet eden kısmı, Vergi Usul Kanununun 126 ncı maddesinin (a) bendinde yer alan süre içinde ilgili vergi dairelerince anılan Kanunun düzeltme hükümlerine göre düzeltilecektir.

Tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerde mahsup işlemi

5811 sayılı Kanun uyarınca bildirim veya beyanda bulunan ve mahsup uygulamasından yararlanabilecek olan mükelleflerin tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunması halinde, mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartlar gerçekleşmeden herhangi bir mahsup uygulaması yapılamayacaktır.

Bu nedenle, bahse konu şartların gerçekleşeceği tarihe kadar tarhiyat sonrası uzlaşma taleplerinin ertelenmesi, mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartların gerçekleşmesine bağlı olarak İç Genelgenin "2.1" bölümünde yer alan açıklamalara göre düzeltme işlemi yapılacak olup kalan matrah farkları üzerinden yapılan tarhiyatlar, tarhiyat sonrası uzlaşmaya konu edilebilecektir.

Yapılan tarhiyatların dava konusu yapılması durumunda mahsup işlemi

Söz konusu döneme ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, vergi dairelerince herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın gerçekleştirilen tarhiyatların mükelleflerce dava konusu yapılması halinde, bahse konu şartların gerçekleşmesine bağlı olarak, mahkeme kararının kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın, İç Genelgenin "2.1" bölümünde yer alan açıklamalara göre düzeltme işlemi yapılacaktır.

**DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

EK:

5811 Sayılı Kanun İç Genelgesi, Sıra No: 2009/2

5811 SAYILI KANUN İÇ GENELGESİ SIRA NO : 2009/2

Tarih 09/12/2009
Sayı B.07.1.GİB.0.03.50/5048-
Kapsam
T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.07.1.GİB.0.03.50/5048-

Konu :

5811 SAYILI BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN İÇ GENELGESİ

(Seri No: 2009/2)

..... VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

5811 sayılı Bazı Varlıkların Millî Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun uyarınca yapılan bildirim veya beyanlar dışındaki diğer nedenlerle yapılacak vergi incelemeleri sonucunda, 31/12/2009 tarihinde zamanaşımına uğrayacak 2004 takvim yılına ilişkin olarak bulunan matrah farklarından anılan Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarların mahsup edilmesinin gerekmesi halinde, bu Kanunda yer alan Türkiye'ye transfer etme, sermayeye ekleme ve vadesinde ödeme şartlarının önem arz etmesi nedeniyle, ilgili yıla ilişkin matrah farklarından beyan edilen tutarların mahsubu işlemi ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermek ve uygulama birliğini sağlamak amacıyla, aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

1. Yasal Düzenlemeler

5811 sayılı Kanununun 5917 sayılı Kanunla değişen 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında, gerçek veya tüzel kişilerce 1/6/2009 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazların 30/9/2009 tarihine kadar Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirileceği veya vergi dairelerine beyan edileceği, bu kıymetlerin, 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebileceği, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açacakları, bu fon hesabının, sermayenin cüz'ü addolunacağı, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmeyeceği, serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterecekleri ve bu varlıkların dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1/6/2009 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların 30/9/2009 tarihine kadar Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edileceği, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin, bu Kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırmak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açacakları, bu fon hesabının, sermayenin cüz'ü addolunacağı ve beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave edileceği, serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin ise söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterecekleri ve bu varlıkların dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayacağı belirtilmiştir.

Aynı maddenin beşinci fıkrasında ise, birinci ve ikinci fıkralar kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacağı ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarların, bu tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi koşuluyla mahsup edilerek tarhiyat yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 4 üncü maddesine 5917 sayılı Kanunla eklenen birinci fıkrada yer alan yetkiye istinaden, Kanunun 3 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen bildirim ve beyan süreleri, 29/9/2009 tarih ve 15456 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 31/12/2009 tarihine kadar (bu tarih dahil) uzatılmıştır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 114 üncü maddesinin birinci fıkrasında, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergilerin zamanaşımına uğrayacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 126 ncı maddesinde ise düzeltme zamanaşımı hükümlerine yer verilmiş olup 114 üncü maddede yazılı zamanaşımı süresi dolduktan sonra meydana çıkarılan vergi hatalarının düzeltilemeyeceği ifade edilmiş olup anılan maddenin (a) bendinde ise düzeltme zamanaşımının, zamanaşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde hatanın yapıldığı tarihten başlayarak bir yıldan aşağı olamayacağı hükmü yer almaktadır.

2. 2004 takvim yılına ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarında mahsup uygulaması

31/12/2009 tarihinde zamanaşımına uğrayacak 2004 takvim yılına ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarından, 5811 sayılı Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarların mahsup edilmesinin gerekmesi halinde, söz konusu döneme ilişkin olarak düzenlenecek vergi inceleme raporlarında, öncelikle hakkında inceleme yapılan mükelleflerce 5811 sayılı Kanun kapsamında bildirim veya beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, yerine getirilmesi 31/12/2009 tarihi sonrasına sarkan,

- Bildirilen veya beyan edilen yurt dışı varlıkların Türkiye'ye transfer edilmesi,
- Beyan edilen yurt içi varlıklara ait fon hesabının sermayeye eklenmesi ile
- Bildirim veya beyanlar üzerine tarh edilen vergilerin vadesinde ödenmesi

şartları dışında, mahsup uygulaması için gerekli olan diğer şartların sağlanıp sağlanmadığı hususları da tespit edilecektir.

2004 hesap dönemine ilişkin olarak yapılan vergi incelemeleri sonucu bulunan matrah farklarından anılan Kanun kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıkların mahsubu için gerekli olan söz konusu şartların 31/12/2009 tarihi itibarıyla yerine getirilememiş olması halinde, bu şartlar gerçekleşmeden mahsup işleminin yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, 2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarında önerilen matrah farkları üzerinden, 31/12/2009 tarihine kadar bahse konu şartları gerçekleştirilemeyecek mükellefler hakkında 5811 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın ilgili vergi dairesince gerekli tarhiyatların yapılarak vergilerin tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

2.1. Yapılan tarhiyatlara ilişkin vergilerin kesinleşmesi durumunda mahsup işlemi

2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, vergi dairelerince herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın tarh edilen vergilerin kesinleşmesi halinde,

- Anılan Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirilen veya beyan edilen yurt dışı varlıkların süresi içinde

Türkiye'ye transfer edilmesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi,

- Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca beyan edilen varlıklara ilişkin özel fon hesabına alınan tutarların altı ay içinde sermayeye ilave edilmesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası hükmüne göre tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi

şartlarının gerçekleşmesine bağlı olarak 31/12/2009 tarihinden önce yapılan tarhiyatlar üzerine tarh edilen vergilerin 5811 sayılı Kanun uyarınca bildirilen veya beyan edilen tutarlara isabet eden kısmı, Vergi Usul Kanununun 126 ncı maddesinin (a) bendinde yer alan süre içinde ilgili vergi dairelerince anılan Kanunun düzeltme hükümlerine göre düzeltilecektir.

2.2. Tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerde mahsup işlemi

2004 hesap dönemine ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, 3/2/1999 tarihli ve 23600 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mükelleflere tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunup bulunmadığı sorulmayacak ve tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunmaya davet edilmeyecek olup şartların sağlanamaması nedeniyle herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın ilgili vergi dairelerince gerekli tarhiyatlar yapılacaktır.

Mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartların gerçekleşmesi durumunda 31/12/2009 tarihinden önce yapılan tarhiyatlar üzerine tarh edilen vergilerin 5811 sayılı Kanun uyarınca beyan edilen tutarlara isabet eden kısmı, Vergi Usul Kanununun 126 ncı maddesinin (a) bendinde yer alan süre içinde ilgili vergi dairelerince anılan Kanunun düzeltme hükümlerine göre düzeltilecektir.

2.3. Tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerde mahsup işlemi

5811 sayılı Kanun uyarınca bildirim veya beyanda bulunan ve mahsup uygulamasından yararlanabilecek olan mükelleflerin tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunması halinde, mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartlar gerçekleşmeden herhangi bir mahsup uygulaması yapılamayacaktır.

Bu nedenle, bahse konu şartların gerçekleşeceği tarihe kadar tarhiyat sonrası uzlaşma taleplerinin ertelenmesi, mahsup imkanından yararlanılabilmesi için gerekli olan şartların gerçekleşmesine bağlı olarak İç Genelgenin "2.1" bölümünde yer alan açıklamalara göre düzeltme işleminin yapılması gerekmekte olup kalan matrah farkları üzerinden yapılan tarhiyatlar, tarhiyat sonrası uzlaşmaya konu edilebilecektir.

2.4. Yapılan tarhiyatların dava konusu yapılması durumunda mahsup işlemi

Söz konusu döneme ilişkin olarak düzenlenen vergi inceleme raporlarına göre önerilen tarhiyatlar üzerine, vergi dairelerince herhangi bir mahsup işlemi yapılmaksızın gerçekleştirilen tarhiyatların mükelleflerce dava konusu yapılması halinde, bahse konu şartların gerçekleşmesine bağlı olarak, mahkeme kararının kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın, bu İç Genelgenin "2.1" bölümünde yer alan açıklamalara göre düzeltme işleminin yapılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Mehmet KİLCİ

Gelir İdaresi Başkanı